

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE Historický ústav FF UHK

Autor/ka práce: Bc. Dagmar Pivoňková

Studovaný program a ročník: Historické vědy, obor Historie

Název práce: Fenomén šílenství v české společnosti 20. let 20. století

Vedoucí práce: doc. PhDr. Veronika Středová, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.

Předkládaná diplomová práce se zabývá ústavní péčí o duševně nemocné po vzniku Československa a vhodným způsobem ji zasazuje do kontextu vývoje psychiatrie. Autorka rozčlenila práci do pěti kapitol. V první se věnuje vývoji ústavní péče o duševně nemocné od počátku 19. století. Druhá kapitola sleduje vývoj klinické psychiatrie a vznik prvních českých psychiatrických škol. Obsahem třetí kapitoly je reflexe problematiky duševně nemocných v třech tiskovinách: v denících Venkov a Rudé právo a v revue Přítomnost. Čtvrtou kapitolu věnovala percepci duševně nemocných v žádostech rodin adresovaných Ústřednímu spolku českých žen. Poslední, pátá kapitola se zaměřuje na obraz duševně nemocných ve vybraných dílech umělecké literatury.

Práce obsahuje bohatou faktografii založenou na pečlivém studiu pramenů a literatury. Autorka je s problematikou navíc dobře obeznámena, tématu institucionální péče o duševně nemocné se věnovala již v bakalářské práci. Dalo by se tedy předpokládat, že se v diplomové práci posune zejména po koncepční a metodologické stránce. Tento předpoklad však zůstal nenaplněný. Už na první pohled je patrné, že autorka zřejmě shrnula do práce vše, co nabádala; nijak nezdůvodňuje čím a jak jsou jednotlivá dílčí témata propojena. Poslední z nich, věnované obrazu duševně nemocných v umělecké literatuře, by navíc vydalo na samostatnou práci. Za zcela zbytečný lze považovat exkurz věnovaný československému politickému systému, resp. dějinám tisku a žurnalistiky ve třetí kapitole. Nemá nic společného s tématem, zatěžuje text a odvádí pozornost od ústředního tématu. V kapitole věnované percepci duševně nemocných v žádostech rodin

adresovaných Ústřednímu spolku českých žen je činnost této organizace nepochopitelně omezena na sociální oblast, přestože se jednalo o spolek s mnohem širší agendou včetně emancipační. Stačilo přitom nahlédnout do bohaté literatury k ženským spolkům, když už se autorka rozhodla věnovat mu pozornost. O tom, že se spolek se věnoval ve své agendě rovněž duševně nemocným ženám, přitom neexistují v literatuře prakticky žádné informace. Škoda, že autorka ve svém bádání nepokročila dále, mohla by nepochybně přinést nové poznatky.

Kvalitu práce snižují rovněž používaná terminologie, kolísající mezi dobovou a soudobou. (přednost by měla mít soudobá vědecká terminologie), a teritoriální vymezení problematiky. Jednou se v textu hovoří o českých zemích, podruhé o Čechách, což rozhodně není jedno a totéž, jindy o Československu, aniž je takové vymezení vysvětleno v úvodu práce. Rovněž časové vymezení práce je bez hlubšího objasnění opakovaně překračováno směrem do minulosti.

Závěrem lze konstatovat, že předkládaná diplomová práce je sympatickým pokusem o uchopení problematiky duševně nemocných v ústavní péči. Její obsahovou úroveň však snižují koncepční, metodologické a terminologické nedostatky. Kritické připomínky však nemění nic na tom, že diplomantka prokázala schopnost pracovat samostatně s prameny a literaturou a vytvořit faktograficky bohatý a čtivý text. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 28. července 2022

Dana Musilová, v. r.